

YMPÄRISTÖTYÖN TAUSTOITUS

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 28.10.2024

SISÄLLYS

1. Johdanto
 - a. Voimistelun ympäristövaikutukset
2. Voimistelun eri roolit ympäristötyössä
 - a. Huippu-urheilu ja kansainvälinen toiminta
3. Periaatteet
 - a. Ympäristötyön osa-aluekohtaisia toimintaohjeita ja periaatteita
4. Aiemmat ympäristötoimet

JOHDANTO

Ympäristö ja ilmasto on osa Voimistelun vastuullisuusohjelmaa sekä liikunta- ja urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmaa. Voimistelun ympäristöohjelma pohjautuu YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin. Ympäristön kunnioitus on yksi voimistelun kuudesta eettisestä periaatteesta, jonka lisäksi kestävään kehitykseen on sitouduttu Reilun pelin periaatteiden ja liikuntalain myötä. Myös valtion poliittinen ohjaus edellyttää liikuntajärjestöjä raportoimaan vastuullisuustyöstänsä, mukaan lukien ympäristötoimistaan. Voimistelussa kannamme vastuun ympäristöstä ja pyrimme kaikessa toiminnassamme huomioimaan kestäväan kehityksen sekä teemme osuutemme ilmastomuutoksen hillinnässä. Ympäristötyömme tueksi olemme myös aloittaneet työskentelyn Ekokompassin kanssa hyödyntäen heidän ympäristöjärjestelmäänsä. Ympäristön ja ilmaston ajankohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet sekä niiden seuranta ja arviointi löytyvät Voimistelun vastuullisuusohjelmasta.

Voimistelun ympäristövaikutukset

Kaikilla toiminnoilla on jonkinlaisia ympäristövaikutuksia. Urheilun ympäristövaikutukset painottuvat Sitran ja Olympiakomitean arvioin mukaan liikenteen ja matkustamisen seurauksiin. Yli puolet ympäristövaikutuksista johtuu liikkumisesta ja matkustamisesta, 10–30% infrastruktuurin rakentamisesta ja 5–40% infrastruktuurin käytöstä. Näiden lisäksi erilaisia vaikutuksia on esimerkiksi varusteilla ja tarjoiluilla. Voimistelun ympäristövaikutuksia on tarkasteltu Sitran ja Olympiakomitean arvion pohjalta huomioiden lajien ominaispiirteet. Voimistelutoiminnan ympäristövaikutuksien on tunnistettu syntyvät muiden lajien tavoin pitkälti liikenteestä ja matkustamisesta sekä olosuhteista, joiden lisäksi useista pienemmistä toiminnoista, kuten materiaaleista, ruokailuista ja kierrätyksestä syntyy huomioitavia vaikutuksia.

Liikkumista ja matkustamista aiheutuu niin säännöllisestä harjoitustoiminnasta, kun kuljetaan harjoituspaikoille, sekä tapahtumista ja kilpailuista, jolloin voidaan joutua matkustamaan kauaskin. Tämän lisäksi matkustamista voi syntyä kokouksiin, koulutuksiin tai muihin hallinnollisiin toimiin liittyen. Harjoitustoimintaa liittyvä matkustaminen lyhyillä etäisyyksillä on määrällisesti yleisempää, kun taas pitkiä, usein lentämistä vaativia matkoja, tekee harva joukko usein matkustavia toimijoita.

Voimistelua on perinteisesti harrastettu monipuolisissa tiloissa, eikä harrastaminen vaadi suuria ja pitkälle erikoistuneita olosuhteita. Uusien olosuhteiden rakentaminen on kuitenkin lisääntynyt. Olosuhteiden vaikutukset muodostuvat niin rakennusvaiheesta kuin käyttövaiheessa energia-, vesi- ja lämmitystoiminnoista. Tilojen sijainnilla on lisäksi suuri merkitys liikkumiseen ja olosuhteet huomioidaankin osana lähiliikunnan edistämistä.

Erilaisilla materiaaleilla on varsin näkyvä rooli voimistelussa, mihin vaikuttaa vahvasti voimistelun esteettinen puoli sekä yleinen kulutuskulttuurin voimistuminen. Yksittäisten hankintojen ympäristövaikutukset eivät ole merkittäviä, mutta kokonaisuutena materiaalikulttuurin muutoksella voidaan saada aikaan tärkeää kehitystä, joka heijastuu myös voimistelun ulkopuolelle. Materiaalikulttuurin muutoksen osa-alueessa huomioidaan niin tekstiilit, palkinnot, somisteet, paperituotteet kuin teline- ja välihankinnat.

Tapahtumissa ja kilpailuissa yhdistyvät sekä liikenne, olosuhteet ja materiaalit, että muut pienemmät kuormitusta lisäävät toiminnot, kuten tarjoilut ja jätehuolto. Kilpailu- ja tapahtumatoiminta on merkittävä osa voimistelua, joten siinä saavutettavat ympäristöteot tuovat vaikuttavuutta.

Perustoiminnoissa huomioidaan voimistelun hallinnollisista toimista ja peruspalveluista muodostuvat vaikutukset, jotka nekin osaltaan kokoavat yhteen useita pienempiä ympäristövaikutuksia synnyttäviä lähteitä. Perustoiminnot luovat pohjaa ja lähtökohtia kaikelle muulle toiminnalle, ja perustoiminnan käytännöt usein heijastuvatkin eteenpäin, esimerkiksi tapahtumiin.

VOIMISTELUN ERI ROOLIT YMPÄRISTÖTYÖSSÄ

Voimistelussa ympäristötyö kuuluu kaikille toimijoille ja tasoille. Ympäristö ja ilmasto on osa Voimistelun vastuullisuusohjelmaa, jossa on linjattu ympäristötyön tavoitteet ja toimenpiteet liitolle ja seuroille, sekä miten ympäristötyötä seurataan ja arvioidaan. Myös liiton strategiassa mainitaan, että tapahtumat tulee toteuttaa vastuullisesti ja luontoa ja ympäristöä kunnioittaen. Suomen Voimisteluliitto haluaa toimia esimerkkinä muille lajeille sekä kansainvälisille voimistelu-yhteisöille. Voimisteluliitto näyttää esimerkkiä ja luo jäsenseuroilleen mahdollisuuksia järjestää ympäristövastuullista seuratoimintaa. Se voi vaatia ympäristötoimia muilta toimijoilta, niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Tavoite vaikuttaa kansallisella sekä kansainvälisellä tasolla on osa liiton strategiaa. Myös yhteistyökumppaneilta toivotaan ympäristövastuullista toimintaa.

Seurat ovat keskeisessä roolissa voimistelun ympäristötyössä. Seurat näyttävät esimerkkiä jäsenilleen ja luovat heille mahdollisuuksia. Ne vaativat toimia muilta seuroilta, kunnilta sekä urheilujärjestöiltä, kuten Voimisteluliitolta. Seurat noudattavat Voimistelun vastuullisuusohjelman ympäristöä ja ilmastoa koskevia tavoitteita ja toimenpiteitä.

Jäsenet voivat toimia harrastuksessaan ympäristövastuullisesti ja näyttää esimerkkiä muille jäsenille. Jäsenet vaativat toimia omalta seuraltaan sekä muilta tahoilta ja voivat osallistua seuransa ympäristötyöhön.

Huippu-urheilu ja kansainvälinen toiminta

Huippu-urheilu ei voi nykymuodossa olla päästötöntä, sillä esimerkiksi matkustamisesta ei pystytä kokonaan luopumaan. Huippu-urheilussakin päästöt ja ympäristövaikutukset pyritään minimoimaan, esimerkiksi yhdistämällä kilpailu- ja harjoittelumatkoja sekä painottamalla lähellä sijaitsevia kohteita. Huippu-urheilussa huomioidaan samat osa-aluekohtaiset vaikutukset ja tavoitteet kuin muussa toiminnassa. Huippu-urheilun ympäristövaikutuksia ja hiilijalanjälkeä tulee pyrkiä kompensoimaan voimistelun muilla osa-alueilla. Myös kansallista sekä kansainvälistä vaikuttamistyötä tulee tehdä, jotta huippu-urheilun ympäristökuormitusta ja hiilijalanjälkeä voidaan todellisesti pienentää.

Myös muussa kansainvälisessä toiminnassa, kuten suur tapahtumissa sekä näytös- ja kokousmatkoilla, tulee huomioida samat vaikutukset ja tavoitteet kuin muissa toiminnoissa. Huippu-urheilun ulkopuolella pystytään tehokkaammin vähentämään matkustamista, esimerkiksi kokouksissa voidaan suosia etäosallistumista ja vähentää osallistujien määrää.

PERIAATTEET

Voimistelun ympäristötyötä toteutetaan seuraavin periaattein:

- Aloitamme pienistä teoista, mutta tavoittelemme suurta muutosta. Emme tyydy siihen mitä on jo tehty, vaan kasvatamme tavoitteita ja toimia työn edetessä.
- Luomme uusia, ympäristövastuullisia käytäntöjä ja otamme ne osaksi normaalia ja jatkuvaa toimintaamme.
- Ympäristötyö ei ole rajattu hanke, vaan ympäristövastuullisuus on pysyvä, toimintaa ohjaava arvo.
- Näytämme esimerkkiä muille toimijoille, niin lajin sisällä kuin muillekin tahoille.
- Pidämme ääntä ja teemme näkyväksi sen mitä olemme jo tehneet ympäristötyössä ja mitä tulemme tekemään.
- Kasvatamme lajimme parissa toimivia lapsia ja nuoria arvostamaan ympäristöä myös harrastuksen näkökulmasta.
- Luomme mahdollisuuksia voimistelutoiminnassa mukana oleville tehdä omia, ympäristövastuullisia valintoja harrastuksensa tai työnsä parissa.
- Kannustamme muita ympäristötyön tekemisessä: jäseniä, seuroja, muita voimistelutoimijoita, kuntia, urheiluyhteisöä sekä yrityksiä.
- Teemme yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Yhdessä saavutamme enemmän ja voimme tehdä kestävämpiä hankintoja, hankkeita ja toimintamalleja.
- Vaadimme muita toimijoita osallistumaan ympäristötyöhön ja huomioimaan ympäristövaikutukset heidän toiminnassaan.

Ympäristötyön osa-aluekohtaisia toimintaohjeita ja periaatteita

MATERIAALIKULTTUURIN MUUTOS

Osa-alueessa kiinnitetään huomioita seuraaviin asioihin:

- Telineet ja välineet
- Puvut, asut ja vaatteet
- Somisteet
- Palkinnot ja lahjat
- Paperimateriaali ja muut hankinnat

Periaatteet:

- Vähemmän on enemmän
- Pitkäaikaiset valinnat
- Monikäyttöisyys
- Tarvehankinta ja suunnitelmallisuus
- Kestävyys ja laatu
- Kierrätys ja uudelleenkäyttö
- Yhteiskäyttö ja yhteistyö
- Materiaalien arvostus
- Huolto ja korjaus

Toimintaohjeet:

Vaatteet suunnitellaan usealle vuodelle. Ne ovat laadukkaita, jotta ne kestävät käyttöä ja, jotta niitä voidaan korjata. Vaatteita huolletaan ja kierrätetään tehokkaasti. Vaatteet ovat monikäyttöisiä ja niitä voidaan käyttää useampaan

tarkoitukseen ja tilanteeseen. Mallin lopulta vaihtuessa vaihdetaan sellaiseen malliin, jota voidaan käyttää vanhan vaateen kanssa rinnakkain, kunnes vanhat vaatteet ovat käyttökelvottomia.

Joukkuelajien esiintymisasut ja kilpailupuvut suunnitellaan niin, että pukuja voidaan käyttää usean kauden ajan ja, että ne sopivat useaan eri ohjelmaan. Puvut ovat kestäviä ja niitä huolletaan. Puvut kierrätetään seuraavalle joukkueelle ja tarvittaessa ne somistetaan irrotettavin somistein. Pukuja valitessa huomioidaan mahdollisuus lisätilata samoja pukuja myöhemmin tai varastoon tilataan useampi varapuku uusia tai erikokoisia urheilijoita varten.

Yksilölajien seurapuvut suunnitellaan käytettäväksi usean kauden ajalle. Puvut ovat kestäviä ja niitä huolletaan. Kierrätys on tehokasta ja uusien pukujen tilaaminen on mahdollista. Mallin lopulta vaihtuessa toiseksi, valitetaan sellainen malli, jota voidaan käyttää vanhan puvun kanssa rinnakkain, kunnes vanhat puvut ovat käyttökelvottomia.

Muita huomioita:

- Kierrätys laskee kustannuksia
- Selkeästä ja rajatusta tuotevalikoimasta tehdään todennäköisemmin harkittuja ja tarpeellisia ostopäätöksiä
- Osa välineistä ja varusteista voi olla esimerkiksi seuran omistuksessa, jolloin esimerkiksi harvoin käytettävien asujen käyttökertoja saadaan lisättyä tai ensikertalaisille voidaan lainata varusteet, mikäli he ovat epävarmoja esimerkiksi kilpailemisesta ja haluavat kokeilla.
- Laadukas vaate kestää käyttöä enemmän. Kalliimpi hinta voi antaa epämieluisamman kuvan hankinnasta, mutta monikäyttöisissä ja pitkäikäisissä tuotteissa kustannukset käyttökertoja kohden ovat usein pienemmät kuin halvoissa ja nopeasti hajoavissa tuotteissa.

Somisteet on hankittu monikäyttöisiksi ja pitkäikäisiksi. Niitä lainataan ja vuokrataan, sekä tehdään yhteishankintoja muiden toimijoiden kanssa. Kertakäyttöisiä somisteita ei käytetä ollenkaan, esimerkiksi ilmapalloja, leikkokukkia, tapahtumakohtaisia julisteita sekä serpentiiniä.

Pokaalit ja mitalit on kestävästi tuotettuja, samanlaisia, kooltaan maltillisia sekä ilman vuosilukua, jotta ylijäämiä voidaan käyttää seuraavalla kerralla. Vuosilukua käytettäessä lasketaan tarkasti palkintojen tarve, ettei ylimääräisiä palkintoja tule. Käytetään aktiivisesti kiertopalkintoja ja tilanteen salliessa palkitaan palkinnon saaja hänelle mieleisellä hyödykkeellä pokaalin tai mitalin sijaan. Vanhoja palkintoja kierrätetään mahdollisesti uusiksi palkinnoiksi ja palkinnot on suunniteltu niin, että niiden materiaalin voi kierrättää kierrätyslaitoksissa.

Lahjat ja palkitsemiset tehdään vastaanottajan tarpeet huomioiden. Vältetään antamasta tuotteita, joita palkinnonsaaja ei tarvitse ja suositaan aineettomia palkintoja tai esimerkiksi kulutettavia hyödykeitä. Mahdollistetaan se, että vastaanottaja voi valita lahjan tai palkintonsa, jotta varmistetaan sen mielekkyys. Mahdollistetaan myös kieltäytyminen.

Markkinointi on digitaalista. Digitaalisella viestinnällä ja mainonnalla saavutetaan enemmän ihmisiä.

Paperimateriaali on muutettu digitaaliseen muotoon. Tulostaminen on materiaalin käyttäjän vastuulla ja päätettävissä. Arkistoitava materiaali on jo sähköisessä muodossa, jolloin se myös arkistoidaan sähköisesti.

MATKUSTAMISEN JA HARJOITUSOLOSUHTEIDEN YMPÄRISTÖKUORMITUKSEN HUOMIOINTI

Osa-alueessa kiinnitetään huomiota seuraaviin asioihin:

- Harjoituksiin ja voimistelutoimintaan liittyvä matkustaminen
- Harjoitusolosuhteet ja niiden rakentaminen
- Julkisen liikenteen ja kevyenliikenteen matkustustapojen lisääntyminen
- Hyötyliikunnan lisääntyminen voimistelussa
- Tapahtumapaikan saavutettavuus lähialueelta
- Tapahtuman maantieteellinen sijainti
- Etäosallistuminen
- Materiaalit
- Ruokailu
- Kierrätys
- Olosuhteet
- Ulkomaille tapahtuva matkustaminen

Periaatteet:

- Harrastuksiin saavutaan julkisilla kulkuvälineillä sekä kevyenliikenteen keinoin
- Harrastuspaikat ovat saavutettavissa muullakin kuin yksityisautolla joka puolelta toiminta-aluetta
- Voimisteluun käytetään entistä monipuolisempia tiloja eikä kaiken tarvitse keskittyä suuriin halleihin.
- Mahdollisimman monella suomalaisella on mahdollisuus harrastaa voimistelua lähiliikuntana
- Uusissa hallihankkeissa huomioidaan kestävyys ja ympäristönäkökulmat, sekä saavutettavuus
- Kilpailuihin ja tapahtumiin voidaan osallistua ympäristövastuullisesti
- Kilpailuita ja tapahtumia on lähellä jokaista harrastajaa ja kilpailijaa
- Ympäristö huomioidaan kaikissa tapahtumissa ja kilpailuissa

Toimintaohjeet:

Vaikutustyöllä pyritään edistämään kuntien liikuntatilojen kehitystä ja käyttöä siten, että mahdollisimman monipuolisia tiloja olisi myös voimistelukäytössä.

Yhteistyö koulujen ja voimisteluseurojen välillä lisääntyy. Yhteistyö näkyy niin koulujen ja varhaiskasvatuksen tilojen käytössä, yhteisissä väline. ja varustehankinnoissa sekä yhteistyössä koulun tai varhaiskasvatuksessa olevien lasten liikuttamisessa.

Saavutettavuus huomioidaan, kun voimistelutoimintaa laajennetaan uusiin tiloihin. Harjoitustoimintaan voidaan saapua julkisilla sekä kevyenliikenteen keinoin. Saavutettavuus on huomioitu tapahtumapaikan valinnassa. Kaupunkiin tai kuntaan voidaan saapua junalla tai linja-autolla ja kaupungin tai kunnan sisällä tapahtumapaikkaan voidaan saapua julkisin liikennevälinein tai kevyen liikenteen keinoin. Aikatauluissa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan ensimmäiset ja viimeiset vuorot esimerkiksi kaukojunien osalta.

Hyötyliikuntaan kannustetaan harjoituksiin liittyvillä matkoilla. Osallistujille kerrotaan pyöräilyn ja kävelyn hyödyistä, sitä hyödynnetään osana alkulämmittelyä ja loppujäähdytelyä sekä siihen kannustetaan erilaisin kisailuin ja haastein.

Kimppakyydit ovat aktiivisessa käytössä pidemmillä matkoilla tai kohteissa, joihin muut liikennevälineet eivät sovellu. Kimppakyytejä koordinoidaan yhteisesti ja niihin kannustetaan erilaisin kannustimin, palkitsemisin, kisailuin ja haastein. Yksityisautoilusta voidaan myös ohjata pois päin esimerkiksi rajoittamalla parkkitilaa tai kohdistamalla pysäköintiin maksuja ja myöntämällä alennuksia täysille autokyydeille.

Olosuhdehankkeita suunniteltaessa otetaan huomioon uusien tilojen sijainti, rakennusvaiheessa muodostuvat ympäristövaikutukset sekä valmiin rakennuksen käyttöön liittyvät vaikutukset, esimerkiksi energiankulutus ja lämmityksen tarve.

Suurtapahtumissa määritellään tapatumakohtaisesti ympäristötavoitteet, jotka huomioivat koko voimistelun ympäristöohjelman tavoitteet.

Etäosallistuminen on mahdollista monipuolisesti erilaisiin tapahtumiin. Tapahtumia ja kilpailuja järjestetään perinteisen tavan lisäksi joko hybridinä tai kokonaan etäversiona. Kilpailujärjestelmät mahdollistavat jatkossa myös etäkilpailemisen siihen soveltuvissa luokissa.

Maantieteellinen kattavuus huomioidaan tapahtumien ja kilpailujen järjestämisoikeuksia jaettaessa. Jokaisella maantieteellisellä alueella on säännöllisesti erilaista tapahtuma- ja kilpailutoimintaa alueen urheilijoille. Kattavuutta täydennetään etäosallistumismahdollisuuksilla.

Kierrätys on huomioitu niin tapahtumien ja kilpailuiden hankinnoissa kuin tapahtuman aikana ja sen jälkeen. Osallistujilla on saatavilla kattavat kierrätysmahdollisuudet ja siihen ohjataan aktiivisesti. Kierrättämiseen on selkeät ohjeet ja tapahtumassa suositetaan vain materiaaleja, joita voidaan helposti kierrättää. Katsojille tai osallistujille ei myöskään jaeta mitään, mitä ei voisi myöhemmin kierrättää. Jätteen määrä on alkujaan minimoitu, vähentämällä mm jaettavan ja kertakäyttöisen materiaalin määrää.

Hankinnat on suunniteltu monikäyttöisiksi ja pitkäikäisiksi. Kaikille hankinnoille on tiedossa jatkokäyttötapa, sijoituspaikka tai kierrätyspaikka jo ennen hankintaa. Kierrättäminen on kuitenkin viimeinen vaihtoehto, sillä laajassa mittakaavassa se ei ole kestävää vaan viimeinen vaihtoehto vasta sitten kun tuotetta ei voi enää käyttää uudestaan. Suositetaan lainaamista,

vuokraamista ja yhteishankintoja sekä pyritään kokonaisuudessaan vähentämään hankintojen määrää, sillä vain vähentämällä uusia hankintoja voidaan vähentää syntyvän jätteen määrää.

Tarjoiluissa suositaan kasvispainotteista ruokaa. Pienissä tarjoiluissa tarjotaan vain kasvisruokaa, esimerkiksi sämpylöitä ja suuremmissa tarjoiluissa osallistujalle voidaan antaa vaihtoehto. Oletusruokana ei ole lihavaihtoehto, vaan osallistujan tulee aktiivisesti valita kasvis- ja liharuokavaihtoehdon väliltä. Ei esimerkiksi niin että erityisruokavalio kenttään on ilmoitettava mahdollisesta kasvisruokavalio toiveesta. Ruokahävikki minimoidaan laskemalla tarkkaan ruuan tarve, ohjeistamalla ruokailijoita sekä hyötykäyttämällä ylijäänyt ruoka, esimerkiksi jakamalla sen eteenpäin.

Palkinnot ja somisteet huomioidaan materiaalikulttuurin muutoksen tavoitteiden mukaisesti

Kompensaatio on vaihtoehtona, jos tapahtumasta muodostuu huomattavia päästöjä tai negatiivisia ympäristövaikutuksia, joita ei pystytä millään muulla keinoin pienentämään. Kompensaatio voidaan tehdä omassa toiminnassa, mutta usein käytännöllisempi vaihtoehto voi olla rahoittaa tähän erikoistuneiden tahojen hankkeita, joilla vähennetään esimerkiksi hiilidioksidin määrää ilmakehässä.

Kilpailut ja tapahtumat ulkomailla aiheuttavat eniten vaikutuksia, joita on vaikea pienentää. Ulkomaille suunnattaessa mietitään tarkasti; ketä matkalle lähetetään ja miksi, mikä on matkan tarkoitus ja voidaanko matkan tavoite täyttää myös ilman matkustamista. Lentämistä pyritään vähentämään, mutta myös matkojen yhdistäminen ja suorien lentojen suosiminen pienentävät lentämisen vaikutuksia. Ulkomailla toimittaessa vaaditaan läpinäkyvyyttä ja ympäristötoimia myös järjestävältä taholta.

PERUSTOIMINNOT

Osa-alueessa kiinnitetään huomiota seuraaviin asioihin:

- Toimisto
- Työmatkat
- Yhteistyötahot
- Koulutus

Periaatteet:

- Huomioidaan voimistelun ympäristöohjelman tavoitteet perustoiminnoissa
- Vähennetään materiaalia
- Liikutaan kestävillä tavoilla ja suositaan etäosallistumista
- Valitaan kestävät ruokailutavat
- Tehdään vaikutustyötä

Toimintaohjeet:

Toimistossa panostetaan digitaalisiin ratkaisuihin, joilla tavoitellaan paperitonta toimistoa. Hankinnoissa otetaan huomioon materiaalikulttuurin muutoksen tavoitteet ja toimenpiteet. Toimistolla on tehokkaat energiansäästötoimet sekä selkeä kierrätysjärjestelmä. Toimistojen määrä ja neliöt vastaavat käyttötarvetta.

Matkustamisessa työpaikoille huomioidaan saavutettavuus sekä kannustetaan julkisien liikennevälineiden ja kevyen liikenteen muotojen käyttöön. Työmatkoja tehdään kimpakyydein sekä julkisilla liikennevälineillä. Pidempien työmatkojen tarve mietitään tarkoin. Matkustamisen tarvetta vähennetään etätyömahdollisuuksin ja etäosallistumismahdollisuuksilla

Yhteistyötahoilta vaaditaan läpinäkyvyyttä ja ympäristötoimia.

Koulutuksissa ja muissa tapahtumissa huomioidaan saavutettavuus, matkustaminen sekä materiaalit ja ruokailusta syntyvät vaikutukset. Koulutuksissa mahdollistetaan etäosallistuminen sekä käytetään digitaalisia materiaaleja.

AIEMMAT YMPÄRISTÖTOIMET

Ympäristötyö alkaa oman toiminnan vaikutuksien arvioinnilla ja samalla on tärkeää tunnistaa jo tehdyt toimet ja toimivat käytännöt. Voimistelussa ympäristön huomioiminen on kulkenut mukana jo pidemmän aikaa, niin tietoisesti kuin tiedostamattomasti. Voimisteluliitossa ja seuroissa on tehty tietoisia valintoja ympäristön suhteen, esimerkiksi paperin vähentäminen toimistossa, digitalisoituminen sekä pukujen kierrätys. Monien tekojen takana on myös taloudellinen valinta, sillä esimerkiksi kierrättämällä varusteita lasketaan harrastuksesta muodostuvia kustannuksia.

Voimistelu on myös perinteisesti ollut lähiliikuntaa ja esimerkiksi koulujen saleja käytetään ahkerasti. Näin lähialueelta on päässyt helposti osallistumaan tunneille ja kulkemaan paikalle esimerkiksi kävellen tai pyöräillen.

Voimisteluliitossa on aikaisemmin otettu käyttöön uusia toimitapoja toimistotyössä, esimerkiksi tulosteiden vähentäminen ja myöhemmin digitaalisten ratkaisuiden kehittäminen, mitä jatkuu edelleen. Viimeisimpänä digitalisaatio on näkynyt etäkilpailuissa, mikä mahdollistaa myös kansainväliset kilpailut ilman matkustamista. Suuret tapahtumat on myös suunniteltu, niin, että yhteen tapahtumaan hankittavat vaatteet ja esiintymisasut ovat käytössä myös seuraavassa tapahtumassa, mikä vähentää materiaalihankintojen tarvetta ja lisää asujen käyttökertoja ja kierrätettävyyttä. Muissa materiaalihankinnoissa on myös pyritty suunnittelemaan pitkäikäisiä ja monikäyttöisiä hankintoja, jättämällä esimerkiksi ylimääräiset tapahtumakohtaiset painatukset pois.

Helsingissä vuonna 2015 järjestetty World Gymnaestrada on esimerkki tapahtumasta, jossa on onnistuneesti ja kattavasti huomioitu ympäristö. Tapahtuma oli ensimmäinen liikunta- ja urheilutapahtuma, joka sai Ekokompassin ympäristösertifikaatin. Tapahtuman ympäristötyöstä valmistui myös kansainvälistä kiinnostusta herättänyt opinnäytetyö.

Ympäristövastuullista tapahtuman järjestämistä jatkettiin vuonna 2022 Gymnaestrada Tampereen yhteydessä. Tapahtumassa hyödynnettiin monipuolisesti julkista liikennettä yhteistyöllä VR:n kanssa sekä sisällyttämällä tapahtumapassiin Tampereen joukkoliikenteen ilmainen käyttö. Lisäksi ensimmäistä kertaa laskettiin tapahtuman hiilijalanjälki, joka edisti läpinäkyvää ympäristötoimijuutta.

Tunnistamalla jo tehtyjä toimia ja toimivia käytäntöjä, on niitä mahdollista kehittää eteenpäin ja laajentaa niiden vaikuttavuutta. Ympäristötoimia ei myöskään tule pitää itsestään selvyytenä, vaan niistä tulee kertoa kuuluvasti niin jäsenille kuin muille toimijoille. Vain näin voidaan tuoda tärkeää työtä näkyväksi, lisätä tietoisuutta, kannustaa muita mukaan ja näyttää esimerkkiä.